

Rogaland fylkeskommune
Sentrum Postboks 130
4001 STAVANGER

Att. John Jastrey

Innspill til regional plan for heiområdene Setesdal Vesthei Ryfylkeheiene Setesdal Austhei

Vi viser til utkast til plandokument og plankart av 2. februar 2011. Bakgrunnen for planen er oppdrag fra Miljøverndepartementet i brev 12. april 2007, hvor aktuelle fylkeskommuner fikk i oppdrag å utarbeide regionale planer for en helhetlig forvaltning av fjellområdene som er spesielt viktige for villreinens fremtid i Norge.

Planen er tilpasset regional plan for Hardangervidda når det gjelder mål, retningslinjer og planutforming. Hardangervidda og Setesdalsområdet skal inngå i en felles europeisk villreinregion, og har villreinstammer som har utveksling seg i mellom.

Den regionale planen er utarbeidet i samsvar med plan- og bygningslovens bestemmelser og er en retningsgivende plan uten bindende plankart og juridisk bindende bestemmelser. Planen har tatt utgangspunkt i eksisterende arealformål i gjeldende kommuneplaner, og det er valgt å bruke hensynssoner som knyttes opp mot retningslinjene. Planen vil bli lagt til grunn for videre planlegging innenfor virkeområdet.

Planens utforming og forholdet til plan- og bygningsloven

Planen består av planbeskrivelse, plankart og temakart med arealsoner. Planbeskrivelsen har retningslinjer til plankartet. Planen skal være retningsgivende for kommunene, og skal følges opp i rullering av kommunale planer.

Det er positivt at det er tatt utgangspunkt i plan- og bygningsloven, og de arealkategoriene den gir for ulik arealbruk. Det gjør det lettere for kommunene i neste omgang å følge opp og overføre rammene og føringene som den regionale planen gir, til sine arealplaner. Det er ønskelig at det omtales nærmere i plandokumentet hvilke hensynssoner etter plan- og bygningsloven som skal benyttes for å ivareta de forskjellige hensynene.

I pkt 2.6 *Plankartet*, vises det til at det skal utarbeides to kart. Det ene skal utarbeides i samsvar med plan- og bygningsloven (som ikke er ferdig), og det andre med alternativ fargebruk (mer lesbart). Vi kan følgelig kun kommentere kartet med alternativ fargebruk, men minner om at planforskriftens § 9 stiller krav om at plankartet skal framstilles med arealbruksformål og hensynssoner slik de framgår

av vedlegg I og II i kartforskriften. Fargelegging, skravur og annen symbolbruk i plankart skal være i samsvar med nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. Dersom det i samråd med MD åpnes for en annen løsning vil vi forholde oss til det.

Kartet med alternativ fargebruk er slik vi ser det vanskelig å lese på grunn av oppløsning. Særlig vises dette ved at høydekurvene blir kantete og etter vårt syn for dominerende. Fargevalget for hensynssonene randsone og bygdeutvikling er svært like og tildels vanskelig å skille. Dette gjelder særlig ved overlag på vann.

Forholdet til naturmangfoldloven

Selv om planen er rettet inn mot hensyn til villreinen, må forholdet til naturmangfoldloven behandles systematisk i hele planen. Vi slutter oss til forslaget fra Fylkesmannen i Rogaland om at dette bør innarbeides som eget underpunkt i kapittel I. Det forventes her at det gis en redegjørelse for hvordan den regionale planen ivaretar de alminnelige bestemmelsene i naturmangfoldloven kapittel II. Dette gjelder spesielt § 8 om kunnskapsgrunnlaget, § 9 om føre-var-prinsippet og § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Retningslinjer

Retningslinjer om bygg i utmarksnæring

Fylkesmannen vil fraråde at det åpnes for utmarksnæring ut over det som er angitt i landbruk pluss og Ot. prp. Nr 32 (2007/2008), særlig i hensynssone nasjonalt villreinområde.

Vi viser til at LNFR-kategorien kan deles inn i to underformål i plan- og bygningsloven:

Bokstav a omfatter LNFR-områder hvor det bare er ”tillatt å oppføre bygninger eller iverksette anlegg eller andre tiltak som er nødvendige for drift av næringsmessig landbruk, dvs. jordbruk, skogbruk eller reindrift, herunder gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag, jf. veileder T-1443” (Ot.prp. nr. 32 (2007-2008)). Det er her forutsatt at gårdstilknyttet næringsvirksomhet (basert på gårdens ordinære ressursgrunnlag) skal være et tillegg og supplement til en allerede igangværende landbruksdrift, og at det er denne som er hovedvirksomheten på arealet. Dette innebærer at visse former for gårdstilknyttet virksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag inngår i LNFR-kategorien uten at det må utarbeides særskilte bestemmelser som åpner for det.

Bokstav b omfatter LNFR-områder hvor det i tillegg tillates spredt bolig, fritids- eller næringsbebyggelse etter § 11-11 nr. 2. Det siktes her til bebyggelse som ikke anses å være en del av landbruk. Det er et krav at bebyggelsens omfang, lokalisering og formål er nærmere angitt i plan. Tiltakene kan gjennomføres på grunnlag av enkeltsaksbehandling, eller på grunnlag av reguleringsplan. Via slike bestemmelser kan det åpnes for bygging av spredt næringsbebyggelse, for eksempel utleiehytter for utmarksnæring. I veileder T-1443, oppfordres kommunene til å planlegge for tilleggsnæringer, for eksempel ved utarbeidelse av bestemmelser i tilknytning til LNFR-områder i kommuneplanens arealdel. Det kan gis bestemmelser til LNFR-formålet gjennom § 11-9 ”Generelle bestemmelser til kommuneplanens arealdel” eller § 11-11 ”Bestemmelser til arealformål etter § 11-7 nr. 5 og 6.

Dersom det skal være aktuelt med annen næringsvirksomhet enn det som faller inn under LNFR-bokstav a, må slike områder i planen avsettes enten som spredt næringsvirksomhet i LNFR-områder,

eller som utbyggingsområder for næring. Dette må da fremgå av kartet som skal utarbeides etter plan- og bygningsloven.

Retningslinjer for hensynssone nasjonalt villreinområde

Vi er kritisk til at det åpnes generelt for annen næring enn det som ligger i “landbrukets utmarksnæring” i denne sonen da området er klassifisert som nasjonalt villreinområde. Ut fra føre var-prinsippet i naturmangfoldloven bør det ikke åpnes for arealbruk som kan forstyrre eller fortrenge villreinen fra sine leveområder.

Retningslinjer for randsone

Retningslinjen åpner generelt for næring og hytter, og må avgrenses og presiseres. Det må gå frem av ikke åpnes for tyngre utbygginger. Ut fra hensynet til villreinen må all aktivitet som kan virke forstyrrende på villreinen, herunder også utbygging som åpner for økt ferdsel inn i villreinens leveområde, begrenses mest mulig. Det viser her særlig til naturmangfoldloven §§ 8 og 10, *kunnskapsgrunnlaget* og *økosystemtilnærming og samlet belastning*. Fylkesmannen i Telemark støtter forslaget om navneendring til “Randsone-villrein” siden ikke andre miljøvern hensyn er vurdert ved grensetrekking og fastsetting av retningslinjer for sonen.

Retningslinjer for bygdeutvikling

Ettersom denne hensynssonen gjelder de resterende områdene, ønsker vi at navneendring vurderes for å unngå å skape misvisende forventninger om utbygging. Hensynssone bygdeutvikling foreslås endret til hensynssone bygdeområde.

Geografisk avgrensning

Det ble i arbeidsmøtet på Dalen 16. februar diskutert endringer i plankartet. Under følger forslag til endrede arealgrenser som er drøftet sammen med kommunene.

Plankart - Fyresdal

Areal på østsiden av Nesvatn kan endres fra hensynssone NVO til hensynssone randsone. Areal på sørsiden av Bergstadjell tas inn som hensynssone NVO og **det vurderes behov for skravering av trekk mellom Bergstadjell og Snjoheii.**

Området ved Reidalsfjell/Tjønnfjell må inngå som hensynssone NVO. Villreinens bruk og konkret avgrensning må avklares med NVS.

Vi gjør oppmerksom på at to skogvernområder som nå er på høring må tas inn i plan. Dette gjelder Fugledalen og Hæstad. Kartmateriale kan fås ved henvendelse.

Plankart - Tokke

Vi viser til innspill fra Tokke kommune og ber prosjektleder **ta opp med NVS om området rundt Botnedalsvatn blir brukt som kalvingsområde.**

Vi støtter forslag fra Tokke kommune om at området øst for Borsæ og nord for riksvei 45 kan omgjøres til hensynssone bygdeutviklingssone. Området ved Borsæ må omgjøres til hensynssone NVO i samsvar med innspill fra Tokke kommune.

Tokke kommune tar opp muligheten for en viss utvikling av støl ved Tjønnsviksvatnet. Vår vurdering er at materialet fra GPS-merket rein foreløpig kan være for lite til å si at trekket ikke er i bruk. Vi viser i denne sammenheng til naturmangfoldloven §§ 8-9. Vi anbefaler at NINA og NVS bes om en vurdering av materialets utslagskraft.

Plankart - Vinje

Vi har mottatt signaler fra Vinje kommune om at yttergrense for kommunedelplan for Vågslid ønskes lagt inn som grense for hensynssone NVO, dette fordi området sør for E 134 er et viktig turområde. Fylkesmannen har ingen vanskeligheter med å forstå at dette området er et viktig turområde, men ser ingen grunn til at hensynssonen bør endres til hensynssone bygdeutvikling på grunn av dette.

Av hensyn til trekkområdene lenger sør bør Førsvatn legges inn som hensynssone NVO og resterende avgrensning av hensynssone randsone bør opprettholdes.

Når det gjelder kommunes innspill på endringer av trekkområdene ved Vågslid og Bykleheia, ber vi prosjektleder ta dette opp med NVS for nærmere vurderinger.

Med hilsen

Helge Nymo
avdelingsdirektør

Kristin B. Vindvad
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Eksterne mottakere

Fylkesmannen i Aust-Agder v/Per Ketil Omholt	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Vest-Agder v/Tor Punsvik	Serviceboks 513	4605	KRISTIANSAND S
Fylkesmannen i Rogaland v/Anders T. Braa	Postboks 59	4001	STAVANGER

Interne mottakere

Morten Johannessen
Ragnhild Iversen
Odd Frydenlund Steen